

Влада на Република Северна Македонија

**НАЦИОНАЛНО КООРДИНАТИВНО ТЕЛО ЗА
ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА КОНВЕНЦИЈАТА НА ОН ЗА
ПРАВАТА НА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ**

**АКЦИСКИ ПЛАН ЗА
ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА
КОНВЕНЦИЈАТА НА ОН ЗА ПРАВАТА
НА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ ЗА
2022 ГОДИНА**

Скопје, 2022 година

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

ААВМУ	Агенција за аудио и аудиовизуелни медиуми
АВРСМ	Агенција за вработување на Република Северна Македонија
АП	Акциски план
БРО	Биро за развој на образованието
ГИЗ	Германско друштво за меѓународна соработка
ДИК	Државна изборна комисија
ЕПТИСА	Меѓународна консалтинг компанија
ИПА	Инструмент за претпристапна помош
ИППГ	Интерпартиска парламентарна група
ИФЕС	Меѓународна Фондација за изборни системи
ЈЗУ	Јавна здравствена установа
КПЛП	Конвенцијата на ООН за правата на лицата со попреченост
КСЗД	Комисија за спречување и заштита од дискриминација
МЗ	Министерство за здравство
МК	Министерство за култура
МЛС	Министерство за локална самоуправа
МНР	Министерство за надворешни работи
МОН	Министерство за образование и наука
МП	Министерство за правда
МТВ	Министерство за транспорт и врски
МТСП	Министерство за труд и социјална политика
МФ	Министерство за финансии
НКТ за имплементација на КПЛП	Национално координативно тело за имплементација на КПЛП
ОБСЕ	Организација за безбедност и соработка во Европа
ОЛП	Организации на лица со попреченост
ОДИХР	Организација за демократски институции и човекови права
ОН	Обединети Нации
СЕП	Секретаријат за европски прашања
УНИЦЕФ	Фонд за деца при ОН
УНДП	Програма за развој на ОН
УНФПА	Фонд за население при ОН
УНВОМЕН	Ентитет на ОН за родова еднаквост и зајакнување на жените
ФЗОРСМ	Фонд за здравствено осигурување на Република Северна Македонија

СОДРЖИНА

1. НАЦИОНАЛНО КООРДИНАТИВНО ТЕЛО ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА КОНВЕНЦИЈАТА НА ОН ЗА ПРАВАТА НА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ ВО ВЕД
2. АКТИВНОСТИ НА НКТ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА КПЛП
3. АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА
4. АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО
5. АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
6. АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО ОПШТЕСТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА
7. АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА
8. АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
9. АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА
10. АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА
11. АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ
12. АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ
13. ПРЕДЛОГ АКТИВНОСТИ НА СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕВРОПСКИ ПРАШАЊА

НАЦИОНАЛНО КООРДИНАТИВНО ТЕЛО ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА КОНВЕНЦИЈАТА НА ОН ЗА ПРАВАТА НА ЛИЦАТА СО ПОПРЕЧЕНОСТ

ВОВЕД

Националното координативно тело за имплементација на Конвенцијата на ООН за правата на лицата со попреченост при Владата на Република Северна Македонија (во понатамошен текст: НКТ за имплементација на КПЛП) е формирано со Одлука на членовите на Владата¹. Националното координативно тело е составено од вкупно 14 членови и нивни заменици, и тоа претставници од Канцеларијата на претседателот на Владата на Република Северна Македонија, министерства² и организации на лица со попреченост³.

Согласно Деловникот за работа на Националното координативно тело, предложениот Акциски план го покрива периодот од една година, односно рокот за реализација на активностите во Акцискиот план е до крајот на 2022 година.

Целта на Акцискиот план за 2022 година е да се востанови одржлив и оперативен пристап кон прашањето на попреченоста. Акцискиот план за 2022 година се состои од акциски план за Националното координативно тело за имплементација на Конвенцијата за правата на лицата со попреченост, како и акциски планови за 11 – те министерства кои се членови на ова координативно тело.

Врз основа на член 33, а и општите препораки на Комитетот при ООН за правата на лицата со попреченост, НКТ за имплементација на КПЛП нема стабилна институционална основа која и овозможува соодветно да функционира. Во таа насока, потребно е да се обезбеди соодветна структура со ресурси (технички и човечки), како и финансиски алокации од националниот буџет, со оглед на сепфатноста и потребата од поцелисходна активност и координација на национално и локално ниво и промоција на прашањето на попреченоста од аспект на човековите права.

Акцискиот план за 2022 година (во понатамошен текст: АП-22) има четири цели:

- Доследно препознавање и имплементација на КПЛП;
- Воспоставување на ефикасна координација помеѓу различните актери при покренување на акции и предлог мерки и нивно усогласување со одредбите од КПЛП;
- Вклучување на прашањето на попреченост во делокругот на работата на Владата и ресорните министерства;
- Промовирање на прашањето на попреченост и залагање за активно вклучување на лицата со попреченост во сите сегменти.

¹ Сл. весник бр. 69 од 19.04.2018 година, Сл. весник бр. 75 од 10.04.2019 година

² Министерство за труд и социјална политика, Министерство за здравство, Министерство за образование и наука, Министерство за информатичко општество и администрација, Министерство за култура, Министерство за финансии, Министерство за правда, Министерство за локална самоуправа, Министерство за транспорт и врски, Министерство за надворешни работи, Секретаријат за европски прашања

³ Решение за назначување на претседавач, членови и заменици членови на Националното координативно тело за имплементација на Конвенцијата на Обединетите Нации за правата на лицата со попреченост во Република Северна Македонија („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 36/21)

Акцискиот план за 2022 година, како и самата работа на Национално координативно тело ја зема во предвид попреченоста како состојба која опфаќа долгорочни физички, сензорни, интелектуални и психосоцијални нарушувања (во согласност со член 1 од Конвенцијата на ОН за правата на лицата со попреченост). Исто така при изработката на Акцискиот план-22 земени се во предвид и ризиците од повеќекратна неповолност со кои се соочуваат жените, децата, постарите лица, земајќи го во предвид интерсекцискиот пристап, согласно член 5 од КПЛП и Агендата на Обединетите нации 2030 за одржлив развој и цели за одржлив развој.

При изработката на Акцискиот план се водеше сметка за примена и мапирање на правата од КПЛП кои имаат хоризонтален карактер, а ги засегаат скоро сите министерства и организации (јавни и приватни) за доследна имплементација на КПЛП. Во таа насока при изработката на планот, правото на пристапност согласно член 9 и 21 од КПЛП, а во линија со член 2 се постави како обврска за секое министерство, член во НКТ.

Паралелно, со оглед на пристапот на државата кон воспоставување на нов модел за функционална проценка на лицата со попреченост (по Меѓународната класификација на функционирање-МКФ), опфатени се неколку министерства, кои имаат потреба не само од воведување на истиот туку и од востановување на соодветни механизми за координација.

При изработката на АП-22 за НКТ за имплементација на КПЛП и АП- 22 за 11- те ресорни министерства членови на НКТ за имплементација на КПЛП, се земаа во предвид и препораките содржани во заклучните согледувања од страна на Комитетот за правата на лицата со попреченост при Обединетите нации, како и останатите препораки кои се произлезени од страна на различни извештаи и анализи направени во изминатата година.

Во изработката на предлог Акцискиот план-22 мапирани се и активности кои произлегуваат од програмите на самите ресорни министерства. Со оглед на сеопфатноста на КПЛП, предлог Акцискиот план за министерствата се мапирани и таргетирани само дел од активностите.

Дополнителен проблем при спроведувањето на активностите на НКТ, како и на активностите од страна на министерствата секако е прашањето на финансиите. Во нашата држава се уште не се применува пристапот на буџетирање по основ на попреченост. Тоа само посебе го ограничува планирањето на буџет за конкретните активности во Акцискиот план за 2022. Според тоа, фискалните импликации кои произлегуваат од реализацијата на Акцискиот план, секое наведено министерство ќе ги обезбеди од сопствениот буџет.

Во насока на покренување и спроведување на предвидените активности, се очекува и поддршка од меѓународната заедница во државата.

АКТИВНОСТИ НА НКТ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА КПЛП

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООН	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 33, став а	Воспоставена инситуционална и финансиска операционализација на НКТ	- Поднесување на иницијатива до Владата на РСМ за обезбедување на буџетски средства за НКТ за буџет 2023	- Обезбедена структура со ресурси (технички и човечки) и финансиски алокации од националниот буџет	НКТ, МФ, Генерален секретаријат на Владата на РСМ	
		- Воспоставување на механизам со кој владините одлуки кои потесно ги засегаат лицата со попреченост да бидат разгледувани од страна на НКТ	- Поднесени иницијативи за усогласување на владините одлуки со КПЛП и интересите на заедницата со попреченост	НКТ, Генерален секретаријат на Владата на РСМ	
Член 5, став б	Редовна обука на јавни и приватни чинители за КПЛП, недискриминација и разумно прилагодување за лицата со попреченост	- Подигнување на капацитетите на НКТ за КПЛП и сеопфатноста во различни области	- Организирање на обуки за членовите на НКТ и членовите на Владата по различни области по прашањето на попреченост согласно КПЛП	НКТ	Граѓански организации
Член 5, алинеја 8, став 10	Комитетот препорачува новата Национална стратегија за еднакви права на лица со попреченост да обезбеди доволно ресурси за имплементација	- Иницирање на процес на изработка на Национална стратегија за еднакви права на лицата со попреченост	- Изработена Национална Стратегија за еднакви права на лицата со попреченост 2023 – 2030 - Изработен акциски план за имплементација на Национална стратегија со доволно ресурси	НКТ, МТСП	ГИЗ, Агенциите на ОН (УНИЦЕФ, УНДП, УНФПА, УНВОМЕН)
Член 33, став 1	Обезбедување на координација, со цел да се олеснат поврзаните акции во различни сектори и на различни нивоа	- Унапредување на процесите и механизмите на соработка со другите Национални координативни тела и механизми за следење на човековите права и вклучување на прашањето на попреченост во истите	- -Зајакната соработка со Меѓуресорското тело за човекови права при МНР - -Воспоставена соработка со ИППГ - -Воспоставена соработка со други тела и механизмите за следење на човековите права - -Зајакната соработка со агенциите на ОН во земјата	НКТ, МТСП, МНР	Народен правобранител, КСЗД, ИППГ, Агенции на ОН
Член 8, став 2	Иницирање и одржување на јавни настани за подигнување на јавната свест:	- Спроведување промотивни активности за информирање и подигнување на јавната свест за	- Јавни настани за придобивките од прифаќање на состојбата на попреченост како дел од човековта	НКТ, ААВМУ	Агенции на ОН

	<ul style="list-style-type: none"> - за развивање на ставови за почитување на правата на лицата со попреченост; - промовирање на позитивни перцепции и поголема социјална свесност кон лицата со попреченост 	<ul style="list-style-type: none"> потребата и придобивките од прифаќање на состојбата на попреченост како дел од човековта разноликост - Редовно ажурурање на делот за НКТ на vlada.mk 	<ul style="list-style-type: none"> разноликост - Едукативни и промотивни активности за примена на пристапот на човекови права кон заедницата со попреченост во наративот на сите чинители 		
Член 33, став а	Зголема координација и олеснување на процесот на координација помеѓу различни институции и организации	<ul style="list-style-type: none"> - Координација помеѓу различни институции и олеснување на процесот за поефикасно за спроведување на заеднички активности и одредби по прашањето на КПЛП 	<ul style="list-style-type: none"> - Остварена координација помеѓу различни институции за поефикасно спроведување на заеднички активности и одредби по прашањето на КПЛП 	НКТ	Граѓански организации

АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООН	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 6.в	Да се обезбеди метод за проценка на попреченоста кој целосно го вклучува пристапот базиран на човекови права	<ul style="list-style-type: none"> - Усвојување на новиот Правилник за дополнителна образовна, здравствена и социјална поддршка - Отстапување на простории за потребите на регионалните стручни тела во Скопје и Битола 	<ul style="list-style-type: none"> - Целосно имплементиран моделот за функционална проценка на деца и млади (МКФ). Сите предвидени 9 стручни тела за функционална проценка се оперативни до крајот на 2022 година во: Струмица, Штип, Куманово, Велес, Гостивар, Битола и Охрид 	МТСП, МОН, МЗ	УНИЦЕФ
Член 8.в	Редовна обука на јавни и приватни чинители за недискриминација и разумно прилагодување за лицата со попреченост, а која ќе се фокусира на пристапот кон попреченоста базиран на човековите права, наместо преку традиционалниот медицински и хуманитарен пристап	<ul style="list-style-type: none"> - Обуки за специјализирани услуги за жртви на родово базирано насилство и семејно насилство 	<ul style="list-style-type: none"> - Подигнување на свеста за правата на лицата со попреченост и обврската на институциите во реализација на правата - Изготвување на стандарди и процедури за даватели на специјализирани услуги за жртви на родово базирано и семејно насилство 	МТСП	УНВОМЕН
Член 32.а	Да обезбедат соодветни човечки, финансиски и технички ресурси за целосна имплементација на деинституционализацијата, особено за имплементација на транзицијата кон услови за независно живеење	<ul style="list-style-type: none"> - Развојна социјални услуги во заедницата - Поддршка за трансформација на ЈУ Завод за рехабилитација на деца и младинци – Скопје - Воспоставување Национален регистар на лица со попреченост 	<ul style="list-style-type: none"> - Отворање на 10 нови станбени единици за живеење с оподдршка. - Најмалку 30 нови лиценцирани даватели на социјални услуги во земјата. - Воспоставен национален регистар на лица со попреченост 	МТСП	Делегација на ЕУ, УНИЦЕФ, УНДП
Член 32.б	Да осигура дека услугите во заедницата се достапни, пристапни, по пристапни цени, приспособени и со квалитет, со цел да овозможи лицата со попреченост да го практикуваат своето право да живеат независно и да бидат вклучени во заедницата	<ul style="list-style-type: none"> - Отворање на дневни центри за рехабилитација и ресоцијализација на лица со попреченост, воспоставување на услугата помош и нега во домот, поголем опфат на услугата лична асистенција - Поддршка на модернизација и деинституционализација на социјални услуги - Воспоставување на услугата одмена на семејна грижа 	<ul style="list-style-type: none"> - Преку финансиски средства во форма на грантови наменети за развој на социјални услуги со кои се одговара на потребите на ранливите категории граѓани во своите општини - Специјалниот завод Демир Капија е првиот центар за одмена на семејна грижа - Децентрализација на услуги од социјална заштита при што 	МТСП	Светска Банка, општини, ЕПТИСА
Член	Да обезбеди континуирана поддршка за детето од рана помош до независно				

14.г	живеење	<ul style="list-style-type: none"> - Изградба на нови детски градинки/центри за ран детски развој, проширување на постоечки капацитети за детски градинки и центри за ран детски развој за воспоставување на услуги за ран детски развој за деца во социјален ризик, деца со посебни потреби и деца од ромски семејства 	општината и давателот на услугата ја испорачуваат услугата		
Член 27, став 46 алинеја а и б	Поддршка на вработувањето на лицата со попреченост	<ul style="list-style-type: none"> - Спроведување на постоечки и дизајнирање на нови мерки за вклучување на лицата со попреченост на пазарот на труд - Се планираат измени во Законот за вработување на лица со попреченост, во насока на олеснување на влезот на лицата со попреченост на отворениот пазар на труд и во јавната администрација преку квотен систем 	<ul style="list-style-type: none"> - Спроведување на мерки за поголема активација и мотивираност на лицата со попреченост да се вклучат во отворениот пазар на труд (како субвенции и други поволности за поддршка на вработување на лицата од оваа ранлива група, како и мерката/програмата за самовработување на лицата со попреченост, развивање на ефикасна соработка помеѓу релевантните институции, организации и здруженија кои работат со лица со попреченост и користење на индивидуален пристап да се мотивираат лицата да регистрираат сопствен бизнис - Измени на Законот за вработување на лица со попреченост - Отворање на дебати и консултации со засегнати страни 	АВРСМ, МТСП, НКТ	Бизнис заедница, ОЛП

АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООН	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦ	СОРАБОТНИЦИ
Член 6.в	Да се обезбеди метод за проценка на попреченоста кој целосно го вклучува пристапот базиран на човекови права	- Усвојување на новиот Правилник за дополнителна образовна, здравствена и социјална поддршка и други соодветни општи акти на ЈЗУ-ви	- Целосно имплементиран моделот за МКФ - Сите предвидени 9 комисии за функционална проценка се оперативни до крајот на 2022 година во: Струмица, Штип, Куманово, Велес, Гостивар, Битола и Охрид	МЗ, МТСП	Здравствен дом- Скопје, Општините, УНИЦЕФ
Член 45.б	Да ги отстрани ограничувањата во возраст за пристап до бесплатно лекување, односно ослободување од партиципација, како и секакви исклучоци во Законот за здравствено осигурување кој ги дискриминира лица со попреченост односно ги занемаруваат нивните посебности.	- Анализа за законските и финансиските можности за отстранување на ограничувањата во возраст за пристап до бесплатно лекување, односно ослободување од партиципација: <ul style="list-style-type: none"> ○ ослободување од партиципација (примарно и секундарно здравство); ○ болничко лекување (вклучувајќи ги придружниците – родители, старатели и сл.); ○ лична мобилност, т.е. пристап до ортопедски помагала 	- Подготвена Финансиската анализа за можноста од средствата на буџетот да се овозможат соодветни ослободувања од плаќања при користење на здравствена заштита согласно препораката	МЗ, ФЗОРСМ	Граѓански организации
Член 45.в	Да усвои план за обуки на здравствените работници за правата на лица со попреченост, пристапот кон попреченоста базирана на човековите права.	- Обуки за здравствени работници за: <ul style="list-style-type: none"> ○ рана идентификација и интервенција ○ родово-базирано насилство ○ постапување со жртви на насилство ○ дополнителни модули за човекови права, социјален модел, попреченост, разумно приспособување, КПЛП и слични концепти 	- Обучени здравствени работници за рано препознавање и рана интервенција кај деца со пречки во развојот - Обучени здравствени работници, социјални работници, полиција, обвинителство и лични асистенти за постапување кон жени и девојки, жртви на родово базирано насилство врз лицата со попреченост	МЗ	Агенциите на ОН (УНФПА, УНИЦЕФ, УНДП и др.), Центар за семејна медицина при - Медицинск

		<ul style="list-style-type: none"> ○ да се подобри координацијата во спроведувањето на обуките 			и факултет Скопје, -Х.Е.Р.А.
Член 45.г	Да усвојат здравствени протоколи со цел да се обезбеди правото на лицата со попреченост за бесплатна и информирана согласност за здравствени третмани.	<ul style="list-style-type: none"> - Формирање работна група со професионалци од различни области со цел за утврдување на недостатоците во системот кој гарантира пристапност на лицата со попреченост до слободна и информирана согласност во однос на добивање на здравствени услуги - Организирање тркалезни маси со вклучување на стручната јавност и претставници на лицата со попреченост за дефинирање на конкретните мерки кои треба да се преземат. 	- Усвоени здравствени протоколи кои обезбедуваат пристапност на лицата со попреченост до слободна и информирана согласност во однос на добивање на здравствени услуги	МЗ МТСП	Универзитетска клиника за детски болести- Скопје, ЈЗУ-ви во кои се лекуваат деца со попреченост Агенциите на ОН, Македонското лекарско друштво, Асоцијацијата на медицински сестри и акушерки
Член 45.д	Да се преземат мерки за да се обезбеди достапност и пристапност до здравствените установи и здравствените услуги, со отстранување на физичките препреки до здравствените установи како и да се обезбедат информации во пристапни формати за лицата со попреченост.	<ul style="list-style-type: none"> - Обезбедување пристапност на здравствените установи и услуги - Правилник за здравствени установи – да се усвои (и да се усогласи) - Пристапни веб-страници на МЗ и на ФЗО - Инфо-табли на Браево писмо за упатување/насоки во здравствените установи - Ангажман на барем еден преведувач на знаковен јазик на Клинички центар 	<ul style="list-style-type: none"> - Подготовка на стандарди за обезбедување достапност и пристапност до здравствените установи и здравствени услуги во ЈЗУ-ви - Изработени елаборати за подобрување на физичката пристапност на објектите на МЗ - Донесен акциски план за зголемување на пристапноста на здравствените установи - Веб страните на МЗ, ФЗО РСМ и здравствените установи се пристапни за лицата со оштетен вид - Поставени дополнителни информативни табли на 	МЗ (Проектна единица за реконструкција и доградба на објектите на здравствени установи) ФЗО РСМ	Јапонска амбасада во РСМ, Центар за семејна медицина при Медицински и факултет Скопје, -Х.Е.Р.А., ЈЗУ-ви, Агенција за квалитет и акредитација на

			<p>здравствените установи изработени на Брајова азбука</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ангажиран толкувач на знаковен јазик заради соодветен пристап до услугите за глувите лица - Мапирање за обезбедување на здравствени услуги, опрема и средства за сексуално и репродуктивно здравје на девојчиња и жени со попреченост, како и за мажите и момчињата со попреченост 		здравствени установи, Управа за електронско здравство
Член 45.ѓ	<p>Да се обезбеди споделување на информациите за сексуалните и репродуктивните права во соодветни формати за сите лица со попреченост,</p> <p>- да се обезбеди достапноста на услугите по основ на род и возраст</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа за потребата и видот за специјализирана медицинска опрема во терцијарното здравство за потребите на лицата со попреченост, посебно за жените и децата со попреченост - Набавка на специјализирани гинеколошки столови за жени со попреченост и стоматолошки стол за децата односно лицата со попреченост - Набавка на специјализирана пристапна опрема за мамографија - Набавка на пристапна стоматолошка опрема, вклучувајќи за детскиот оддел при Стоматолошката клиника во Скопје - Зајакнување на знаењето на здравствените работници и организациите на лица со попреченост за услугите за сексуално и репродуктивно здравје, со акцент на планирање на семејство - Зголемување на знаењето за сексуални и репродуктивни права и услуги за лицата со попреченост и нивните здруженија 	<ul style="list-style-type: none"> - Обезбедени достапни информации за сексуалното и репродуктивно здравје во пристапни формати за лица со попреченост, вклучувајќи жени и девојчиња и користење на специјализирани услуги за девојчиња и жени со попреченост во сите делови на државата 	<p>МЗ,</p> <p>ЈЗУ „Гинеколошка акушерска клиника“ Скопје,</p> <p>ЈЗУ „Стоматолошка клиника“ Скопје</p>	<p>УНФПА,</p> <p>УНВОМЕН,</p> <p>Граѓански организации кои работаат на платформа за сексуално и репродуктивно здравје на лица со попреченост</p>

Член 45.е	Мерки и активности за подобрување на здравствената грижа за децата со попреченост во услови на незадоволителен пристап до здравствена заштита и недостаток на специјализирани здравствени услуги за децата со попреченост.	<ul style="list-style-type: none"> - Изработка на Национална Ситуациона Анализа на центрите и давателите на услуги за рана детска интервенција со поддршка на Канцеларијата на УНИЦЕФ во Северна Македонија - Подготовка за отворање на Центри за рана интервенција за деца со развојни потешкотии и поддршка на нивните семејствата (најмалку по еден Центар во секој статистички плански регион во РСМ) 	<ul style="list-style-type: none"> - Спроведена Национална Ситуациона Анализа на центрите и давателите на услуги за рана детска интервенција и презентација на наодите и препораките - Создадени услови за отворање на Центри за рана дијагностика, третман и рехабилитација на деца со развојни потешкотии - Обезбедени средства за развој на услугата за рана интервенција 	МЗ, МТСП	Агенциите на ОН (УНИЦЕФ, УНФПА, УНДП и др.), Граѓански организации
-----------	--	---	---	-------------	---

АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООН	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 6.в	Да се обезбеди метод за проценка на попреченоста кој целосно го вклучува пристапот базиран на човекови права	<ul style="list-style-type: none"> - Имплементација на новиот модел за функционална проценка на деца и млади, базиран на Меѓународната класификација на функционирање - Усвојување на новиот Правилник за дополнителна образовна, здравствена и социјална поддршка 	<ul style="list-style-type: none"> - Врз основа на функционалната проценка и наодот и мислењето од страна на стручните тела, учениците со попреченост добиваат образовна асистенција во основните училишта - Усвоен Правилник за дополнителна образовна, здравствена и социјална поддршка 	МОН, МТСП, МЗ	Стручни тела за функционална проценка
Член 43.б	Да донесе план за транзиција за да се обезбеди инклузивно образование на сите нивоа, вклучително и во високообразовните институции за лицата со попреченост	<ul style="list-style-type: none"> - Континуирано обезбедување на образовни асистенти на учениците со попреченост, согласно МКФ стручните тела - Да се донесе нов Закон за средно образование во кој ќе се дефинира инклузијата и во средните училишта - Обезбедување бесплатно високо образование за лицата со попреченост 	<ul style="list-style-type: none"> - Задолжителна обука за ново ангажираните образовни асистенти - Континуирана обука за постојните образовните асистенти, зајакнати капацитетите на избраните стручни лица за испорака на услугата - Донесен нов Закон за средно образование - Зголемување на бројот на запишани студенти со попреченост на прв, втор и трет циклус на студии, согласно Уредбата за правото на лицата со инвалидност и други лица да бидат ослободени од партиципација за студирање, донесена во март 2022 година 	МОН	УНДП, Државните универзитети во Република Северна Македонија ОЛП
Член 43.г	Да обезбеди универзална пристапност до образовните простории, вклучувајќи ги и универзитетите	<ul style="list-style-type: none"> - Подобрување на надворешната и внатрешната пристапност, вклучително и адаптирани тоалети, во училиштата и на универзитетите 	<ul style="list-style-type: none"> - Подобрена пристапноста на училишните објекти - Обезбедувањето на пристапноста е задолжителен услов кој треба да се исполни за добивање на финансиски средства за адаптација, реновирање или изградба на училиште со средства од МОН 	МОН	ИПА проекти, ОЛП

			<ul style="list-style-type: none"> - Реализација на Проект за непречен пристап во 14 образовни институции низ државата – 6 основни училишта, 4 средни и 4 факултети преку Акциската програма од ИПА 2 2019 – EU for inclusion - Дополнително, реализација на 5 основни проекти за 5 училишта (4 основни училишта и 1 средно училиште) за обезбедување пристапност за учениците со попреченост со ЕУ средства 		
Член 43.в	Да обезбеди соодветна поддршка, ресурси и квалификувана обука за наставниците и помошниот персонал, за да се поттикне инклузијата, особено на учениците со интелектуална попреченост или учениците со психосоцијална попреченост и девојчиња со попреченост	<ul style="list-style-type: none"> - Континуирани обуки за наставниците за инклузивно образование и работа со ученици со попреченост - Обезбедување лични и образовни асистенти во средното образование. - Обуки за инклузивно образование на наставниот, стручниот и раководниот кадар во Регионалните центри за стручно образование и обука како и на Секторот за средно образование и Државниот просветен инспекторат. - Зајакнување на системот за инклузивно образование преку професионален развој на наставниците во согласност со концепцијата за инклузивно образование 	<ul style="list-style-type: none"> - Завршена обука за обучувачи за образовни асистенти со поддршка на УНИЦЕФ за 36 стручни лица од ресурсните центри - Зајакнати капацитетите на наставниот кадар во училиштата каде има вклучени ученици со попреченост - Зајакнати капацитетите за инклузивно образование на менаџментот на училиштата - Обучени и обезбедени лични и образовни асистенти во средно образование за учебна 2022-2023 година - Зајакнати капацитетите за инклузивно образование на наставниот, стручниот и раководниот кадар во Регионалните центри за стручно образование и обука како и на Секторот за средно образование и Државниот просветен инспекторат - Поставени се основи за развивање на средните/стручни училишта во регионални инклузивни центри на 	МОН, БРО	УНИЦЕФ, УНДП, Светска Банка, ИПА проект, ОЛП

			извонредност (РИЦИ) - Изготвена анализа на системот за инклузивно образование во средното образование		
	Обезбедување на достапност и пристапност на образовните содржини	- Поддршка на студентите со попреченост: обезбедување знаковни преведувачи, придружници, пристап до електронска верзија на учебниците	- Содржините на ЕДУИНО платформата се со обезбеден превод (титл) на македонски и албански јазик - Министерството за образование и наука ќе обезбедува учебници испечатени со Брајово писмо - Електронската форма на учебниците и другите наставни и дидактички материјали достапни за учениците со попреченост, ги задоволуваат стандардите за е-пристапност	МОН	УНИЦЕФ, УНДП
	Психосоцијална поддршка на лицата со попреченост во услови на Ковид пандемија	- Екипирање на стручните служби во училиштата за основно и средно образование со тимови од најмалку тројца соработници (педагог, психолог и специјален едукатор и рехабилитатор) - Поддршка во учењето на лицата со попреченост преку онлајн алатки и платформи	- Оперативна телефонска линија за добивање на психо-социјална поддршка на учениците со попреченост - Онлајн платформата за учениците со попреченост е интегрирана на Национална платформа за учење	МОН	Сојуз на специјални едукатори и рехабилитатори на Република Северна Македонија

АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО ОПШТЕСТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООП	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 18.в	Да осигура дека пристапот до информациските и комуникациските технологии и системи и другите објекти и услуги отворени за јавноста и јавните институции и услуги е достапен на целата територија на државата – членка	- Адаптација на веб страните со примена на стандардите за пристапност Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) за сите владини институции и агенции	- Лицата со попреченост имаат олесен пристап до содржините на веб страните на сите владини институции и агенции. - Адаптацијата на страните на МВР, МИОА, МНР, МЕ и МЗ е веќе реализирана - Се очекува процесот да биде реализиран до август 2022 за сите министерства и за Владата	МИОА	НКТ
Член 36.а	Во Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги да се транспонираат одредбите за обезбедување достапност до програмите/услугите на давателите на аудиовизуелни медиумски услуги за лицата со попреченост од Директивата на ЕУ за аудиовизуелни медиумски услуги (чл. 7) како и нејзино доусигласување со КПЛП	- Изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и негово усогласување со одредбите од КПЛП	- Изменет и дополнет Закон за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, во насока на усогласување со Директивата на ЕУ за аудиовизуелни медиумски услуги - Аудиовизуелните медиумски програми се достапни за лица со каков било вид попреченост, а не само за лицата со оштетен вид или слух - Давателите на медиумски услуги континуирано и прогресивно овозможуваат нивните програми да бидат попристапни за лицата со попреченост	МИОА, ААВМУ	
Член 36.а	Да продолжат активностите за подигање на свеста за правата на лицата со попреченост	- Сензибилизација и едукација на радиодифузерите и на давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање за правата и потребите на лицата со попреченост во медиумскиот простор (за основните концепти и стандарди предвидени со КПЛП, како и за	- Зголемување на обемот на достапни содржини/услуги кај медиумите	ААВМУ, МИОА, МТСП	ОЛП

		<p>користење наратив во согласност со КПЛП и сл.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ангажирање на знаковни преведувачи и користење на другите алатки за обезбедување пристапност (затворени текстуални објаснувања, отворени текстуални објаснувања, титлови, тонски описи итн.) 			
Член 36.a	Да им се препорача на медиумите да ги направат своите веб страни достапни за лицата со сетилна попреченост	<ul style="list-style-type: none"> - Испратена препорака од Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги до давателите да ги направат своите веб сајтови пристапни за лицата со сетилна попреченост - Испратена препорака од Советот за етика во медиумите и од Здружението на новинари до медиумите да ги направат своите веб сајтови пристапни за лицата со сетилна попреченост 	<ul style="list-style-type: none"> - Зголемен број на медиуми на кои е применет стандардот WCAG 2.1. - При стандардизирање на веб сајтовите им е обезбеден пристап на лицата со попреченост 	ААВМУ	Совет за етика во медиумите, Здружението на новинари

АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООН	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 18.a	Да ја разгледа својата легислатива со цел да обезбеди задолжителна примена на стандардите за пристапност во сите области, особено за објекти, транспортни услуги, други простории и услуги отворени за јавноста, и информатички и комуникациски технологии и системи, и да воведи строги санкции за оние кои нема да ги применат	<ul style="list-style-type: none"> - Вклучување на „минимални стандарди за пристапност“ на банкарските услуги кои ги даваат приватните финансиски институции за лицата со оштетен вид и со други видови попреченост - Консултации со банкарскиот сектор - ново набавените банкомати и други банкарски услуги да бидат пристапни за лицата со оштетен вид и со други видови попреченост 	<ul style="list-style-type: none"> - Одржани состаноци и консултации со банкарскиот сектор - Лицата со попреченост имаат непречен пристап до банкоматите и до банкарските услуги 	МФ	Македонска Банкарска Асоцијација, Народна Банка на РСМ
Член 5, став б	Редовна обука на јавни и приватни чинители за КПЛП, недискриминација и разумноприлагодување за лицата со попреченост	<ul style="list-style-type: none"> - Обука за вработените на Министерството за финансии за основните концепти и стандарди предвидени со КПЛП, како и за буџетирање, сензитивно по прашањето на попреченост 	<ul style="list-style-type: none"> - Одржани најмалку две обуки за вработените во Министерството за финансии 	МФ	НКТ за спроведување на КПЛП
Член 9, член 3, член 21	Обезбедување на пристапност на објектите и информациите на МФ	<ul style="list-style-type: none"> - Покренување на иницијативи за обезбедување на пристапност на објектот на МФ и обезбедување на пристапни и достапни информации од страна на МФ 	<ul style="list-style-type: none"> - Направена проценка за пристапност на МФ како физичка, така информативна за заедницата со попреченост 	МФ	
			<ul style="list-style-type: none"> - Обезбедена пристапност на објектот на МФ и обезбедување на пристапни и достапни информации од страна на МФ 	МФ	

АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООН	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 55	Да се ратификува Договорот од Маракеш за олеснување на пристапот до објавени дела за лица кои се слепи, лица со оштетен вид и лица на друг начин попречени да користат печатени материјал	<ul style="list-style-type: none"> - Измени и дополнувања на Законот за авторското право и сродните права, со цел правна основа за ратификација на Договорот од Маракеш - Покренување на иницијатива за ратификација на Договорот од Маракеш 	<ul style="list-style-type: none"> - Измените и дополнувањата на Законот за авторското право и сродните права се донесени. Рокот за донесување на Законот според (во Собрание) е јуни 2022 - Покрената е иницијатива за ратификација на Договорот од Маракеш 	МК, НКТ за спроведување на КПЛП, МНР	Сојуз на слепи и слабовидни лица
Член 55	Да преземе чекори да го поддржи и охрабри учеството на лицата со попреченост, вклучувајќи ги и децата, во културни активности	<ul style="list-style-type: none"> - Финансиска поддршка на проекти поднесени од организации на лица со попреченост во рамките на годишните конкурси за финансирање проекти и манифестации од национален интерес во културата 	<ul style="list-style-type: none"> - Едукација и директно вклучување на лица со попреченост во активности преку Национални културни установи, здруженија на граѓани и сл. - Имплементација на одобрените проекти за 2022, вкупно 38, преку годишната програма на Министерството за култура со кои се поддржува учеството на лицата со попреченост во културните активности 	МК	Национални културни установи
Член 27, член 29, член 3	Да преземе чекори за активно вклучување на лицата со попреченост во националните културни институции	<ul style="list-style-type: none"> - Вработување лица со попреченост во националните културни институции 	<ul style="list-style-type: none"> - Најмалку 3 лица со попреченост се вработени во институциите при Министерството за култура 	МК	Национални културни установи
Член 5, став б	Редовна обука на јавни и приватни чинители за КПЛП, недискриминација и разумно прилагодување за лицата со попреченост	<ul style="list-style-type: none"> - Подигнување на капацитетите на Министерство за култура за КПЛП во различни области 	<ul style="list-style-type: none"> - Организирање на обуки за лицата вклучени во МК 	МК, НКТ	ОЛП
Член 9, член 3, член 21	Обезбедување на пристапност на објектите и информациите на МК	<ul style="list-style-type: none"> - Покренување на иницијативи за обезбедување на пристапност на објектите под МК и обезбедување на пристапни и достапни информации од страна на МК 	<ul style="list-style-type: none"> - Направена проценка за пристапност на МК како физичка, така информативна за заедницата со попреченост 	МК	ОЛП

АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООН	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 5	Воведување на мерки да се обезбеди оштета, вклучувајќи надомест, за лица кои се соочиле со дискриминација поради попреченост и санкционирање на сторителите	- Усогласување на домашното законодавство со меѓународните стандарди за жртвите на кривични дела преку обезбедување на право на материјална и нематеријална штета од државен фонд	- Донесување и имплементација на Законот за исплата на паричен надоместок на жртви од кривични дела со насилство	МП, МФ, НКТ	
Член 29, став 50, алинеја а	Да ги разгледа своите закони за избори со цел да се отстранат предусловите кои ги оневозможуваат лицата сп интелектуална попреченост и/или лица со психо-социјална попреченост да ги практикуваат своите права на глас и да се кандидираат	- Направена проценка за потребата од унапредување на изборното законодавство на лицата со посебни потреби согласно Конвенцијата за правата на лицата со посебни потреби (КПЛПП) земајќи го предвид и родот	- Организирање на јавни расправи за согледување на потребата од унапредување на изборното законодавството на лицата со посебни потреби согласно Конвенцијата за правата на лицата со посебни потреби (КПЛПП) земајќи го предвид и родот	МП, НКТ	ОЛП, Агенции на ОН, ОБСЕ, ИФЕС
Член 29, став 50, алинеја а	Да усвојат мерки за да се обезбеди пристапност до избирачките места, изборни материјали и информации во пристапни формати за сите лица со попреченост	- Покренување на иницијативи за обезбедување на пристапни информации и услуги за лицата со попреченост	- Услугите и информациите кои се обезбедуваат од страна на ДИК ќе бидат во пристапни формати за лицата со различна попреченост	МП, НКТ	ДИК, ОЛП, агенции на ОН, ОБСЕ, ИФЕС
		- Спроведување на проценка на ДИК за нивната сезнитивност по прашањето на попреченоста земајќи го во предвид и родот	- Направена проценка за потребата од унапредување на изборното законодавство за лицата со попреченост согласно Конвенцијата на ОН (КПЛПП) земајќи го предвид и родот (во тек)	МП	ДИК, ОДИХР, ИФЕС
Член 6, став 12, алинеја б	Да имплементира ефективни законски, политички и практични мерки со цел справување со родово базирано насилство врз жените и девојчината со попреченост; спречување и водење истрага за кршењето на нивните човекови права и гонење и казнување на	- Анализирани и ревидирани правна рамка на одредбите од Кривичниот Законик и негово доуредување во согласност со Истанбулската конвенција и другите меѓународните стандарди и ратификуваните конвенции	- Донесен Законот за изменување и дополнување на Кривичниот Законик	МП	Судови, Јавно обвинителство

	одговорните.				
Член 9, став 15, алинеја в	Да осигура дека пристапот до судовите информациските и комуникациските технологии и системи и другите услуги е пристапен и достапен на целата територија на државата	- Спроведување на проценка колку од судските згради и информации се пристапни и достапни за заедницата со попреченост	- Направена проценка колку од судските згради и информации се пристапни и достапни за заедницата со попреченост	МП, НКТ	
		- Покренати иницијативи за обезбедување на пристапност на судиите и обезбедување на пристапни и достапни информации од страна на судовите	- Покренати иницијативи за унапредување на пристапноста до и во судовите како и нивните услуги и информации	МП, НКТ	
		- Спроведување на проценка на Академијата на судии за нивната сензитивност по прашањето на попреченоста земајќи го во предвид и родот	- Направена проценка на Академијата на судии за нивната сензитивност по прашањето на попреченоста земајќи го во предвид и родот (во тек)	МП	Академија на судии и јавни обвинител и, ОБСЕ
Член 5, став б	Редовна обука на јавни и приватни чинители за КПЛП, недискриминација и разумно прилагодување за лицата со попреченост	- Подигнување на капацитетите на МП за КПЛП во различни области.	- Организирање на обуки за лицата вклучени во МП	МП, НКТ	ОЛП

АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООН	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖН И ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 9, член 21, член 3. Член 2, член 19, член 29 и 27	Да осигура дека услугите во заедницата се достапни, пристапни, со цел да овозможи лицата со попреченост да го практикуваат своето право да живеат независно и да бидат вклучени во заедницата	- Инвестициски проекти во областа на социјалната инклузија на лица од ранливи и маргинализирани групи подложни на социјален ризик.	- Поднесени и прифатени проекти за социјалната инклузија на лица од ранливи и маргинализирани групи подложни на социјален ризик, со акцент на заедницата со попреченост	МЛС	ЗЕЛС, ОЛП
		- Проекти за подобрување на потребите и проблемите на лица со попреченост во областа на екологијата, невработеноста, коегзистенцијата и сл.	- Спроведени проекти за подобрување на потребите и проблемите на лица со попреченост во областа на екологијата, невработеноста, коегзистенцијата и сл.		ЗЕЛС, ОЛП
Член 20.г	Да усвои национален акциски план за имплементирање на стандардите на пристапност во блиска консултација со организациите за лица со попреченост, со јасно дефинирани временски рамки и одредници за следење и евалуација	- Имплементација на Акцискиот план за спроведување на Програмата за одржлив локален развој и децентрализација 2021-2026, во кој е предвидено подобрување на физичката пристапност во сите јавни институции	- Подобрена пристапноста во сите јавни установи во единиците за локална самоуправа и другите институции кои се под надлежност на Министерство за локална самоуправа: надворешна и внатрешна пристапност (изградба на пристапни рампи на влезовите, внатрешна пристапност- лифтови, рампи покрај скалилата, адаптирани тоалети, адаптација на веб страните на општините во пристапен формат за слепите лица да имаат пристап до информациите кои ги нудат истите, поставување дополнителни информативни табли во институциите отворени за јавноста, изработени на Брајова азбука)	МЛС	ЗЕЛС, ОЛП
Член 5, став б	Редовна обука на јавни и приватни чинители за КПЛП, недискриминација и разумно прилагодување за лицата со попреченост,	- Подигнување на капацитетите на МЛС за КПЛП во различни области	- Организирање на обуки за вработените во МЛС	МТВ, НКТ	ОЛП

АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООН	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖНИ ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 5, став б	Редовна обука на јавни и приватни чинители за КПЛП, недискриминација и разумно прилагодување за лицата сопопеченост	- Подигнување на капацитетите на МТВ за КПЛП во различни области	- Организирање на обуки за лицата вклучени во МТВ	МТВ, НКТ	ОЛП
Член 9, став 15, алинеја а	Да ја разгледа својата легислатива со цел да обезбеди задолжителна примена на стандардите за пристапност во сите области, особено за објекти, транспортни услуги, други простории и услуги отворени за јавноста, и информатички и комуникациски технологии и системи, и да воведи строги санкции за оние кои нема да ги применат	- Измена и надополнување на релевантните закони во областа на пристапноста и транспортот	- Унапредена законска рамка за обезбедување на пристапност до и во објектите - Унапредена законска рамка во областа на транспортот	МТВ, НКТ	ОЛП
Член 9, став 15, алинеја в	Да осигура дека пристапот до зградите, транспортот, информациските и комуникациските технологии и системи и другите објекти и услуги отворени за јавноста и јавните институции и услуги е достапен на целата територија на државата	- Спроведување на проценка колку од објектите се пристапни и достапни	- Направена проценка за пристапност на јавните институции за лицата со попреченост	МТВ, НКТ	
		- Зајакнување на капацитетите на Државниот градежен инспекторат	- Зајакнати капацитетите на МТВ и Државен градежен инспекторат	МТВ, НКТ	Државен градежен инспекторат

АКТИВНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВО ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООН	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖН И ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 5, став 6	Редовна обука на јавни и приватни чинители за КПЛП, недискриминација и разумно прилагодување за лицата со попреченост	- Вклучување на прашањето на попреченост во политиките на работа на МНР	- Вклучување на принцип на недискриминација, инклузивност и еднакви можности за сите во прописите на МНР и во пракса	МНР, НКТ	ОЛП
Член 9, член 3, член 21	Обезбедување на пристапност за заедницата на лицата со попреченост	- Проценка за пристапност на објектот на МНР	- Направена проценка за пристапност на МНР како физичка, така информативна за заедницата со попреченост	МНР	
Член 33, став 1 и став 2	Олеснување и поддржување на зајакнување на капацитетот, вклучувајќи размена и споделување на информации, искуства, програми за обука и најдобри практики	- Зајакнување на соработката помеѓу НКТ за имплементација на Конвенцијата на ОН за правата на лицата со попреченост и Меѓуресорското тело за човекови права, чиј Секретаријат е МНР - Размена и споделување на информации за настани посветени на права на лица со попреченост	- Јакнење на меѓуинституционална соработка на национално ниво, како и поголема видливост на меѓународен план во однос на промоција и заштита на права на лица со попреченост	МНР, НКТ	
Член 29, член 27	Вклучување на лицата со попреченост во работата на МНР	- Создавање на услови за вклучување на лицата со попреченост во работата на МНР	- Согласно принцип на недискриминација и еднакви можности за сите, поголема вклученост на лица со попреченост во работниот процес во МНР	МНР, НКТ	ОЛП

ПРЕДЛОГ АКТИВНОСТИ НА СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕВРОПСКИ ПРАШАЊА

КПЛП	ПРЕПОРАКА ОД КОМИТЕТОТ НА ООП	АКТИВНОСТИ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	НАДЛЕЖН И ИНСТИТУЦИИ	СОРАБОТНИЦИ
Член 5, став б	Редовна обука на јавни и приватни чинители за КПЛП, недискриминација и разумно прилагодување за лицата сопопеченост	- Подигнување на капацитетите на СЕП за КПЛП во различни области	- Организирање на обуки за лицата вклучени во МНР	СЕП, НКТ	
Член 9, член 3, член 21	Обезбедување на пристапност на објектите и информациите на СЕП	- Покренување на иницијативи за обезбедување на пристапност на објектот на СЕП и обезбедување на пристапни и достапни информации од страна на СЕП	- Направена проценка за пристапност на СЕП како физичка, така информативна за заедницата со попеченост	СЕП	
			- Обезбедена пристапност на објектот на СЕП и обезбедување на пристапни и достапни информации од страна на СЕП	СЕП	
КПЛП	Вклучување на прашањето на попеченост и негова усогласеност со КПЛП	- Покренување на иницијатива за вклучување на прашањето на попеченост во активностите за усогласување на законодавство со ЕУ	- Вклучено прашањето на попеченост во активностите за усогласување на законодавство со ЕУ	СЕП	
Член 29, член 27	Обезбедена застапеност и вклученост на лицата со попеченост како експерти во работните групи за поглавје 23.3 Фундаментални права и поглавје 3.19 Социјална политика и вработување	- Покренување на иницијатива за вклучување на лица со попеченост/ експерти во работните групи за евроинтеграции	- Вклучени лица со попеченост, експерти во работните групи за евроинтеграции	СЕП	ОЛП